

МОНГОЛЫН СОЦИАЛ
ДЕМОКРАТ НАМ-д

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

62173 Арвайхээр, Өвөрхангай аймаг,
Утас/Факс: (976) 7032 3253,
E-mail: uvurkhangai@audit.gov.mn

2020.07.28 № 247

танай _____-ны № _____-т

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1, 37.3, 37.5 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцох Монголын Социал Демократ намаас ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцох Монголын Социал Демократ нам нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлоготой нийцүүлэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын дүнгийн хамт аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлж, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Аймаг дахь Төрийн аудитын газар нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцох Монголын Социал Демократ намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ “Төрийн аудит MNS 6817 - 1 : 2020” Тулгуур зарчим, “Төрийн аудит MNS 6817 - 6 : 2020” Нийцлийн аудитын зарчим, “Төрийн аудит MNS 6817 - 8 : 2020”, Өвөрхангай аймгийн нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, “Өвөрхангай аймгийн эдийн засгийг 2014-2024 онд хөгжүүлэх бодлогын баримт бичиг”, Нийцлийн аудитын стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, 2021-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

015030452

D:\Audiitiin gazar\baiguullagiin dotood barimt\A4

Дүгнэлт

Монголын Социал Демократ намын Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Алсын хараа-2050 Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын заалт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Монголын Социал Демократ намын мөрийн хөтөлбөр / ... хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг: Аймгийн сонгуулийн хороонд

ДАРГА БӨГӨӨД
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Л.ЛАМААЧИН

МСДН-ын Улс Төрийн Зөвлөлийн 2020 оны 06-р сарын 19-ны өдрийн 4-р хурлаар батлав

МОНГОЛЫН СОЦИАЛ ДЕМОКРАТ НАМЫН 2020 ОНЫ ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

I. ХҮНДЭЭ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАХ

Боловсролтой, эрүүл, зөв монгол хүн эх орноо авч явна.

Шийдэл:

- Монгол хэл соёл, амьдрал ахуйгаа дээдэлдэг, орчин үеийн технологи, гадаад хэлийг эзэмшсэн, дэг журмыг биелүүлдэг, хариуцлагатай, зөв хүн болгон хойч үеэ хүмүүжүүлэх сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, дээд боловсролын цогц бодлогыг дэмжинэ.
- Ерөнхий боловсролыг агуулга, боловсон хүчин, тогтолцоо, сургалтын орчинг сайжруулан бэхжүүлэх бодлогыг дэмжинэ.
- Дээд боловсролын хүрээнд судалгааны, инновацийн их сургууль болон хөгжих, академик эрх чөлөөг хангахыг дэмжинэ. Аж үйлдвэрийн 4-р хувьсгалын эрин үеийн шаардлага, чадварт нийцсэн боловсон хүчнийг бэлтгэн гаргахад дэмжлэг үзүүлнэ.

Боловсролын хүртээмж, сургалтын орчныг дээшлүүлэх.

Шийдэл:

- Бүх хүүхдийг сургуулийн өмнөх боловсролд анхаарна. Ерөнхий боловсролын сургууль нэг ээлжинд хичээллэдэг тогтолцоог зорилт болгон хэрэгжүүлэхэд анхаарна.
- Сургуулийг өндөр хурдны интернэтэд бүрэн холбож, зайн сургалт, онлайн сургалтын орчин үеийн хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Хөгжлийн бэрхшээлээс үл хамаарсан тэгш хамруулан сургалтыг ерөнхий боловсролд бүрэн нэвтрүүлэхийг дэмжинэ. Үе тэнгийн дээрэлхэлт, цахим гадуурхалтыг бууруулна.

Боловсролын агуулгын болон тогтолцоо, боловсон хүчний шинэчлэл.

Шийдэл:

- Шавь төвтэй, бүтээлч сэтгэлгээ хөгжүүлэх сургалтын арга барилыг бүрэн нэвтрүүлэхэд анхаарна. Сурах бичгийн шинэчлэлийг уялдаа холбоог бэхжүүлж, сургалтын хөтөлбөрийн тогтвортой хэрэгжилтийг хангахад анхаарна.
- Багш нарын цалинг амьдралд хүрэлцэхүйц болгох санал дэвшүүлнэ.
- Гадаад хэлний сургалтыг сайжруулж, Монгол улсын хэмжээнд "Хос хэлтэн" болох зорилтыг хангахад анхаарна. Бичиг үсгийн бодлогыг цэгцэлж, латин үсгийг интернэт орчинд, үндэсний монгол бичгийг хүндэтгэлийн хэрэглээнд тус тус хэрэглэхийг дэмжинэ.
- Мэргэжлийн сургалттай хослуулсан аж үйлдвэр болон хөдөө аж ахуйн гүнзгийрүүлсэн сургалтыг ерөнхий боловсролын хөтөлбөрт тусгахад анхаарна.

Эрүүл мэндийн салбарын удирдлага, санхүүжилтийг оновчтой болгож үр ашгийг сайжруулж, иргэдэд хүртээмжтэй болгох.

Шийдэл:

- Эрүүл мэндийн салбар дахь хувийн хэвшлийн оролцоог боловсронгуй болгох эрх зүйн орчинг бий болгож, дотоод гадаад хөрөнгө оруулалтыг дэмжих бодлого баримтлана.

- Эрүүл мэндийн ажилтны үнэлэмжийг нэмэгдүүлхэд анхаарна. Эмч, сувилагч нарын мэдлэг ур чадварыг нэмэгдүүлэх, шинэ технологи нэвтрүүлэх хөшүүргийг нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ. Эмч, эрүүл мэндийн ажилтнуудын цалин хангамжийг нэмэгдүүлхэд анхаарна.

Нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах үр нөлөөтэй тогтолцоо бий болгох. Шийдэл:

- Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвүүд болон, дүүрэг бүрт нийгмийн эрүүл мэндийн төвүүдийг бэхжүүлэн, иргэдийн эрүүл мэндийн мэдлэг, дадал, хандлагыг бүрдүүлхэд анхаарна.
- Эмийн болон хүнсний бүтээгдэхүүний чанар, стандартыг чанд мөрдүүлнэ. Вакцин, эмийн хяналтын үндэсний лаборатори байгуулхад дэмжлэг үзүүлнэ.
- Архи, тамхи, сэтгэцэд нөлөөлөх бодис, бусад төрлийн донтолт, хорт зуршлын хамааралтай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх тогтолцоог сайжруулхад анхаарна.

Ажлын байрыг нэмэгдүүлж, ядуурлыг бууруулах. Шийдэл:

- Нийгмийн тэгш байдлыг нэмэгдүүлэх, иргэдийн орлогын ялгааг багасгах эдийн засаг, нийгмийн бодлогыг хэрэгжүүлж, нийгэмд дундаж орлоготой хүчирхэг давхаргыг тэлэх бодлогыг дэмжинэ. Ажлын байрыг бий болгох замаар ядуурлын түвшинг нэг оронтой тоонд хүргэж, тогтвортой бууруулхад анхаарч ажиллана.
- Хөдөлмөрийн харилцаанд хүн төвтэй хандлагыг бэхжүүлж, Үйлдвэрчний эвлэлийн хөдөлмөрийн харилцааг дэмжинэ.
- Нийгмийн баялгийг зохистой, шударга хуваарилах, эдийн засгийн хөгжлийг тэтгэх татварын оновчтой бодлогыг хэрэгжүүлж, албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийг албан салбарт хамруулхад анхаарна.

Нийгмийн хамгаалал, нийгмийн халамжийн шинэчлэл хийж, тэгш боломжийг бүрдүүлэх.

Шийдэл:

- Өндөр настнуудын амьдралын баталгааг хангах, ирээдүйд зориулж хуримтлал хийх тэтгэврийн даатгалын суурь болон хувийн хуримтлалын тогтолцоог нэвтрүүлхийг бүх талаар дэмжинэ.
- Нийгмийн халамжийн хүртээмж, оновчтой байдлыг сайжруулхад анхаарна. Эмзэг бүлгийн иргэдэд олгогдох нийгмийн халамжийг өрхийн үндсэн хэрэгцээнд хүрэлцэхүйц хэмжээнд хүргэх шинэчлэлийг дэмжинэ.
- Бага насны хүүхэд ядуурал, хүнс тэжээлийн дутагдал, орон гэргүйн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдал нь эрсдэх нөхцөл байдлыг арилгахад анхаарна.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд нийгмийн харилцаанд орох хууль эрх зүй, биет болон нийгмийн орчныг бүрдүүлж, ажил хөдөлмөр эрхлэх тэгш боломжийг бүрдүүлхэд анхаарал тавьна.

II. ДЭЛХИЙН ТЕХНОЛОГИЙГ ТҮРҮҮЛЖ ЭЗЭМШИХ

Шилдэг шинэ технологийг түрүүлж эзэмшсэн цагт

Handwritten signature

MONGOLIAN SC 902

гурван сая Монгол гурван зуун сая мэт болж чадна

Мэдээллийн технологи хөгжих суурь нөхцлийг бүрдүүлнэх. Технологийн боловсрол, хэрэглээг газар нутаг, хүн амын бүх түвшинд нэвтрүүлэн дэмжих.
Шийдэл:

- Мэдээллийн технологи, харилцаа холбооны хамрах хүрээг өргөтгөх, орон нутагт өндөр хурдны сүлжээг нэвтрүүлэх, хэрэглээг нэмэгдүүлнэ. Хот суурин, орон нутгийн бүх түвшинд интернэт хэрэглээг нэвтрүүлэх, интернэт орчинг хямд хүртээмжтэй байлгахыг дэмжинэ.
- Ерөнхий, мэргэжлийн болон дээд боловсролын хөтөлбөрт мэдээллийн технологийн боловсролыг оруулхыг дэмжинэ.
- Технологийн боловсрол олгох зориулалттай лаборатори болон бусад сурах орчныг орчин үеийн шийдлийг ашиглан сургалтын байгууллагуудад эрчимтэй нэвтрүүлхэд дэмжлэг үзүүлнэ. Зайны болон онлайн сургалтын хэлбэрийг ашиглан насанд туршийн болон эцнээ боловсролын хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд анхаарна.
- Хүний хөгжил, авъяас ур чадварт суурилсан архитектур, дизайн, урлаг зэрэг салбарыг дэмжинэ.

Технологийн шинэ шийдлүүдийг эдийн засгийн бүх салбарт нэвтрүүлэх. Шийдэл:

- Аж үйлдвэрийн 4-р хувьсгалын технологийн шийдлүүдийг уул уурхай, эрчим хүч, аж үйлдвэрлэл, хөдөө аж ахуй, худалдаа, зам тээвэр, эрүүл мэнд, төрийн үйлчилгээ, нийгмийн харилцаанд өргөнөөр нэвтрүүлэхэд анхаарна.
- Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, төрийн их өгөгдлийг бий болгож төрийн бодлогыг судалгаа, мэдээлэлд суурилж гаргадаг болход анхаарна.
- Монгол орны газрын хэвлий, мал амьтан, ургамлын гаралтай түүхий эдийг ашиглан үйлдвэрлэх өндөр технологийн бүтээгдэхүүн, материал судлалын салбарыг хөгжүүлхийг дэмжинэ.
- Бэлчээрийн мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бэлэн бүтээгдэхүүний дэлхийн зах зээлд өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлж, малын гаралтай түүхий эдийн цахим мөшгих системийг хэрэгжүүлэхийг дэмжинэ.
- Технологийг дэмжих татварын бодлого болон санхүүгийн хөшүүргийг хэрэгжүүлийг дэмжинэ.

III. БАЙГАЛЬД ОЙР ЗӨВ ХӨГЖИЛ

Унаган байгаль ба түргэн хөгжлийг хослуулж болдгийн үлгэр жишээг Монголчууд дэлхий ертөнцөд үзүүлж чадна.

Уламжлалт эко соёлыг эрхэмлэгч, байгаль орчны сүйрлийн эсрэг манлайлагч улсын хувьд ногоон бизнесээр тэргүүлэгч улс болно. “Байгальд ойр Монгол” хөгжлийн загвар.

Шийдэл:

Handwritten signature

- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг манлайллыг дэмжиж, бүх салбаруудад байгаль орчинд ээлтэй соёлыг нэвтрүүлж, уламжлалт эко соёлыг бизнесийн боломж болгохыг дэмжинэ.
- Уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох үндэсний чадавхийг бүрдүүлж, цаг агаарын аюулт үзэгдэл, байгалийн гамшгийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх тогтолцоонд анхаарна.
- Хүлэмжийн хий бууруулах, байгаль хамгаалах, агаарын бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон барилга, ногоон төсөл хөтөлбөрүүдийг дэмжих, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт татах зориулалттай төр хувийн хэвшил хамтарсан санхүүгийн тогтолцоог бүрдүүлэх бодлого баримтлана.
- Хувийн хэвшлийн оролцос, хариуцлага, хөрөнгө оруулалтыг түлхүү татан оруулах, ногоон зээл санхүү, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих бодлогын орчин бий болгоход анхаарна.

Бохирдлыг бууруулж, байгалийн нөөц, экосистемийг хамгаалах. Шийдэл:

- Аялал жуулчлалын орлогоос хог хаягдлыг бууруулах менежментийг санхүүжүүлнэ.
- Усны нөөцийг хамгаалан, нэмэгдүүлж, баталгаат ундны усаар хангагдсан хүн амыг 85 хувьд хүргэхэд анхаарна.
- Хот суурины ногоон байгууламжийн эзлэх хувийг 25 хувьд хүргэж, хог хаягдлыг дахин боловсруулах хэмжээг нийт хог хаягдлын 30 хувьд хүргэхэд анхаарна.
- Орон сууцанд дулааны тоолуур тавих замаар өртөг зардлыг бууруулж, үр ашгийг нэмэгдүүлж, барилгын дулааны алдагдлыг 20 хувиар бууруулна. Саарал ус ашиглаж, хурын усыг хуримтлуулах ажлыг дэмжинэ. Хог хаягдлыг цуглуулах тогтолцоог ядуурлыг бууруулах зорилттой уялдуулан хэрэгжүүлэхэд анхаарна.
- Ан агнуурын нөөцийн тогтвортой ашиглалтын менежментийг хөгжүүлж, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих орлогыг шударга хуваалцах, ил тод байх зарчмыг нэвтрүүлхийг дэмжинэ.
- Малчдын хамтын оролцоонд тулгуурлан тогтвортой ашиглах, бэлчээрийн талхлагдал, доройтлоос сэргийлэх, тогтвортой мал аж ахуйг хөгжүүлэх "Бэлчээрийн тухай хууль"-ийг батлуулхыг УИХ дахь намын төлөөллөөр дамжуулж хэрэгжүүлнэ.

Хүний төлөө, ногоон, тохилог хотыг хөгжүүлэх. Цэгцтэй орон сууц, цэмцгэр гэр хороолол.

Шийдэл:

- Хотын төвийн газрын ашиглалтыг хуульчлан зохицуулхад анхаарна. Нягтаршил хэтэрсэн орон сууцны хороололд ногоон байгууламж, тоглоомын талбай, амралт зугаалга, автомашины зогсоолоос өөр төрлийн барилга шинээр барихыг хуулиар хориглоход анхаарч ажиллана.
- Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн жагсаалтыг шинэчилж, төрийн хамгаалалтад авч хойч үедээ өвлүүлэх бодлого баримталхыг бүх талаар дэмжинэ.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд таатай орчныг бүрдүүлэхэд анхаарна. Явган хүний зам, дугуйн замын стандартыг мөрдүүлж, аюулгүй зорчих нөхцлийг бүрдүүлнэ.
- Шинэ суурьшлын бүс, дагуул хотыг хөгжүүлэхдээ төрийн өмчөөр төлөвлөлт хийж, дэд бүтцийг шийдвэрлэхэд онцгойлон анхаарна.

[Handwritten signature]

- Залуу гэр бүлийн орлогод нийцсэн орон сууцжуулах хөтөлбөр хэрэгжүүлэх бодлогыг дэмжинэ.
- Гэр хорооллыг хувийн сууц, нийтийн орон сууц хосолсон тохилог хороолол болгох хөтөлбөрийг дэмжинэ. Гэр хороололд мод, ургамал тарих, арчилахад иргэд, байгууллагуудад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлнэ.
- Гэр хорооллын иргэд хашаандаа цэвэр бохирын бие даасан шийдэл бүхий дулаан сууц барихад ипотекийн зээл олгох ажлыг дэмжинэ. Гэр хорооллын иргэд хоршоо байгуулж, өөрсдийн эзэмшлийн газартаа хэсэгчилсэн дэд бүтцийн шийдэлтэй орон сууцны хороолол байгуулж, зарим хэсгийг борлуулан ашиг олох төслүүдийг хөнгөлттэй зээл, хөрөнгө оруулалтын бодлогоор дэмжинэ.

IV. ЦЭВЭР ТӨР, АВЛИГАГҮЙ ОРОН НУТАГ

Төрөө цэвэрлэж, хүчтэй болгож байж Монгол Улс сэргэн хөгжинө.

Орон нутгаа авлигаас ангижруулна. Орон нутаг дахь төрийн албыг улс төрийн хүлээснээс чөлөөлж, улс төрийн зорилгоор наймаалцах, улс төрийн томилгоо, хууль бусаар төрийн албан хаагчийг халах байдлыг таслан зогсооход анхаарна. Мэргэжлийн ур чадвар бүхий ёс зүйтэй төрийн албан хаагчийг төрийн албанд тогтвортой ажиллах боломжийг хангана.

Шийдэл:

- Төрийн албан хаагчийн дундаж цалинг нэмэгдүүлж, нийгмийн асуудал, амьдралын баталгааг төрөөс хангах эрх зүйн зохицуулалтыг хийнхэд бүх талын дэмжлэг үзүүлнэ.
- Төрийн албаны зөвлөлийн хараат бус байдлыг хангуулж, төрийн албан хаагчийн мерит зарчмыг тууштай мөрдүүлж, хэвшүүлхийг дэмжинэ. Төрийн албан хаагчийн шалгаруулалт нь тухайн ажлын байранд шаардлагатай мэдлэг, ур чадвараар шударга өрсөлдөх эрх зүйн баталгааг хангасан байхад анхаарна. Төрийн албан хаагчийг тасралтгүй сурах, хөгжих боломжоор хангах, давтан сургалт, ур чадварын шалгалтад таван жил тутам хамруулах арга хэмжээ авна.
- Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, ил тод, хүнээс хамаарал багатай болгосноор хүнд суртал болон үр ашиггүй, бүтээмжийг бууруулсан орон тоог багасгахад анхаарна.

Эдийн засгаа авлигын торноос салгана. Төрийн албыг эрх мэдэлд хүрэх, тендер, концесс, ЖДҮ гэх мэт сан, улсын төсвөөс шимэгчлэн амьдрах үүр болгосон улс төр, бизнесийн бүлэглэлүүдийн далд-давхар эдийн засгийн гаж тогтолцоог нураахад анхаарна. Шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлигыг устгахад нийгэм, эдийн засгийн бүхий л хүрээг хамарсан цогц бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.

Шийдэл:

- Засаглалын гаж тогтолцоо бий болох суурийг бүрдүүлэгч хүчин зүйлүүдийг илрүүлэн эрх зүйн шинэтгэлийг хийхэд бүх талаад дэмжлэг үзүүлнэ.
- Авлигын сүлжээнд ороогүй, авлигатай тэмцэх улс төрийн чин хүсэл, ёс зүйтэй цэвэр төрийн албан хаагчид болон тэдний хамтын ажиллагаагаар төрийн албыг дэмжинэ.
- Төрийн өмчийн компаниудыг хөрөнгийн биржид бүртгүүлж, нээлттэй компани болгох замаар төрийн оролцоог эрс бууруулхад анхаарч, иргэдийн санал санаачлагыг дэмжинэ.

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

ОСРА
 СОЦИ
 НАМ
 094СБТ

- Авлигын эсрэг нийтийн хөдөлгөөнийг идэвхижүүлнэ. Хүүхэд, залуу үедээ авлигын нийгмийн хор аюулыг ухуулан таниулах, тэдэнд авлигыг үл тэвчих ёс суртахуун төлөвшүүлэх, уг ажиллагаанд тэднийг татан оролцуулах арга хэмжээг зохион байгуулж, нийгмийн бүх гишүүдийн оролцоо, дэмжлэгийг авхад анхаарна.
- Нийгмийн хамгааллын үйлчилгээ нь баталгаатай, хүртээмжтэй, зорилтот бүлэгт оновчтой чиглэсэн байх бодлогыг дэмжиж, хөдөлмөрийн үнэлэмжийг бүтээмжид суурилсан хөдөлмөрийн хөлс, урамшууллын оновчтой тогтолцоонд шилжүүлхэд анхаарна.

Үндэсний аюулгүй байдал. Импортын хэт хамааралтай, түүхий эдийн экспорт голлосон, үнийн өсөлтөд өртөмтгий бүтэц бүхий Монгол Улсын ба орон нутгийн эдийн засгийн аюулгүй байдлыг алдагдуулахгүй байхад гол анхаарлаа хандуулж, дархлаа суулгах арга хэмжээг авч, өөрийгөө тэнцвэржүүлэх чадвартай, эмзэг бус, бие даасан эдийн засагтай болгох бодлогын цогц зөв зохистой тогтолцоог бүрдүүлэхэд анхаарна. Шийдэл:

- Бүс нутгийн болон олон улсын байгууллагууд, дэлхийн хамтын нийгэмлэгийн үйл ажиллагаанд идэвхтэй байж, Монгол Улсын байр суурь, жин нөлөөг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн алхмуудыг авч хэрэгжүүлэх төрийн бодлогод орон нутгийн санал санаачлагыг тусгахад анхаарна.
- Гадаад худалдаа, хөрөнгө оруулалтын бодлогыг эдийн засаг, хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагад шилжүүлхийг дэмжинэ.

Хүн төвтэй Үндэсний аюулгүй байдлын цогц бодлогыг тууштай хэрэгжүүлж, иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах баталгаанд анхаарна. Шийдэл:

- Ёс суртахууны доройтол, архидалт, мансуурал, садар самуун зэрэг нийгмийн гаж үзэгдэлтэй хуулийн хүрээнд тууштай тэмцэж нийгмийг эрүүлжүүлэхэд анхаарна.
- Байгаль орчны болон хүнс, эм, бараа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний аюулгүй байдалд тавих орон нутгийн хяналтыг эрс чангатгахад анхаарна.
- Үндэсний соёлын дархлаанд эрсдэл учруулж болох гадаадын хэт нөлөөнөөс монгол хүнийг хамгаалах зөөлөн хүчний бодлого хэрэгжүүлэхэд анхаарна.

Батлан хамгаалах салбарын шинэчлэлийг эрчимжүүлэхэд орон нутгийн дэмжлэг үзүүлнэ. Шийдэл:

- Батлан хамгаалах салбарын ажилтан, албан хаагчдын нийгмийн асуудал, орон сууцны асуудлыг өөрт нь болон улсын төсөвт дарамт учруулахгүйгээр шийдвэрлэхэд анхаарна.
- Цэргийн болон хилийн тагнуулын байгууллагын ажиллагааг сайжруулж олон улсын нөхцөл байдалд зөв үнэлэлт дүгнэлт өгөх, хилээр үнэт метал, түүх соёлын өв, хар тамхи зэргийг хууль бусаар нэвтрүүлэх явдалтай хатуу тэмцэхэд орон нутгийн оролцоо туслалцааг дэмжинэ.

V. БАЯЛГАА ЗӨВ УДИРДАХ

Байгалийн баялгийг эдийн засгийн зөв бодлого л бүгдэд хүртээмжтэй орлого болгох.

Төсөв, мөнгө, гадаад худалдаа, татвар, үнэ, ханш, хүүгийн харилцан нягт уялдаатай, гадаад дотоод орчны өөрчлөлтөд түргэн зохицох макро эдийн засгийн ухаалаг

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

IC
 PARTY
 11272

удирдлагыг хэрэгжүүлхэд орон нутгийн оролцоог нэмэгдүүлэх. *Шийдэл:*

- Эдийн засгийг улс төрийн популизмаас ангижруулж, эдийн засгийн бодлогыг мэргэжлийн удирдлагаар хангах эрх зүй, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлхэд орон нутгийн оролцоог эрс нэмэгдүүлж, иргэдийн санал санаачлагыг дэмжинэ.
- Дотоод, гадаадын банкууд тэнцвэртэй ажиллах эрх зүйн орчинг нээх замаар бизнесийн зээлийн сарын хүүг 1 хувиас доош буулгах бодлого баримтлахыг бүрэн дэмжинэ.

Өөрийн орны эдийн засгийн харьцангуй давуу тал дээр үндэслэн өрсөлдөх чадвар бүхий уул уурхай, МАА, газар тариаланд түшиглэсэн боловсруулах үйлдвэрлэл, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэн, эдийн засгийн зохистой бүтцийг бий болгох бодлого баримтлана. *Шийдэл:*

- Уул уурхайн олборлох салбарт тулгуурлан аж үйлдвэр, түүний дотор хөнгөн, хүнс, барилгын материал, зэс боловсруулах, хар төмөрлөгийн үйлдвэрлэл, нүүрс-хими, нефть-хими, эрчим хүч, дэд бүтцийн салбарын хөгжилд тэргүүлэх ач холбогдол өгнө.
- Үр тариа, төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээг дотоод эр үүсвэрээр бүрэн хангаж, хот, суурин газрын бүсэд хөдөө аж ахуйн кластерыг хөгжүүлж, хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлж байгаа махны 30 хувь, сүүний 40 хувийг үйлдвэрлэлийн аргаар боловсруулхад анхаарна.
- Улс орны дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын үйлдвэрт тэргүүлэх ач холбогдол өгч хөгжүүлхийг дэмжинэ. Уул уурхай, барилга, дэд бүтцийн байгууламжийн үндсэн нэр төрлийн төмөр, ган, цемент, шилэн хийцийн хэрэгцээг дотоодын үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүнээр хангахад орон нутгийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.

Эдийн засаг, бизнест хэт дарамт учруулахгүй, энгийн ойлгомжтой, үр нөлөө бүхий, шударга татварын тогтолцоог бий болгохыг дэмжинэ. Бизнес хийхэд ээлтэй, шударга орчинг орон нутагт бий болгоно. *Шийдэл:*

- Худалдаа, үйлчилгээг хөнгөвчлөх, экспорт, импортын барааны тээвэрлэлтийн ложистик сүлжээг хөгжүүлэх, тусгай зөвшөөрөл олгох тогтолцоог хялбаршуулах, татвар төлөлтийн болон улсын бүртгэлийн тогтолцоог цахимжуулж, боловсронгуй болгон бизнес эрхлэлтийн орчныг төгөлдөржүүлэх арга хэмжээ авна.

Handwritten signature